

zdůraznil, že řeč obžalovaného nelze považovati za všeobecné fráze, nýbrž, že vážně usilovala o uskutečnění komunistického státu cestou násilnou, tedy ilegální.

Čís. 1923.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Účelem »popuzování k zášti« (§ 14 čís. 3 zákona) jest vyvolati u jiných osob duševní stav, v němž se sdruží nepříznivé představy o určité skupině (skupinách) obyvatelstva s nepřátelstvím a záští proti nim, takže při vhodné příležitosti může tento stav vésti k násilnostem nebo nepřátelským činům.

Prostředek, jehož pachatel použije, musí míti vztah k statkům v Šu 14 čís. 3 zákona výčetmo uvedeným.

Spadá sem veřejné pranýřování (plakáty) českých, nikoliv však i německých návštěvníků českého kina z důvodů národnostních; toto spadá pod ustanovení Šu 1 zákona o útisku.

(Rozh. ze dne 11. března 1925, Zm II 5/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 17. listopadu 1924, pokud jím stěžovatelé byli uznáni vinnými přečinem podle Šu 14 čís. 3 zák. ze dne 19. března 1923, čís. 50 Sb. z. a n., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Po věcné stránce (čís. 9 a) Šu 281 tr. ř.) namítají obžalovaní, že v obsahu závadného plakátu, který stavěl, jak stížnost sama připouští, na veřejný pranýř návštěvovatele českého kina, uváděje je jmény s příslušnými osobními daty, ironickými slovy: »Také Němci, kteří navštěvují české kino«, nelze spatřovati popuzování k zášti ani proti Čechům, ani proti Němcům (navštěvujícím české kino), nýbrž pouze trestně nezávadné vyzvání k německému obyvatelstvu, by v prvé řadě navštěvovalo domácí staré kino městské a neohrožovalo jeho existenci a zdar návštěvou nového konkurenčního podniku t. zv. českého kina spolku »Praděd«, umístěného v budově kina A-ova, a projev nelibosti, že Němci navštěvují toto české kino a tím poškozují své městské kino; v tomto projevu není prý ničeho, co by poukazovalo na vyvolávání hněvu proti návštěvníkům českého kina, tím méně, ježto nechť německých kruhů k t. zv. českému kinu jest prý spíše rázu hospodářského, než národnostního. Dále namítá zmateční stížnost, že nalézací soud nesprávně vyložil zákon, vysloviv náhled, že obžalovaní popuzovali obsahem plakátů k zášti proti Čechům i Němcům (navštěvujícím české kino), kdežto prý § 14 odstavec třetí zák. na ochranu republiky předpokládá, že pachatel popuzuje proti jedné, určité skupině obyvatelstva pro její národnost; mimo to prý nelze pokládati Němce, navštěvující české kino, za pevně ohraničenou skupinu obyvatelstva, a náhled, že obžalovaní popuzovali k zášti proti těmto Němcům proto, že jsou Němci, je prý ne-

udržitelným; dále, že prý podněcování k pouhé národní nesnášenlivosti nestačí, by naplnilo zákonnou známku popuzování k zášti, posléze, že výzva se vůbec neobracela proti Čechům a nevyplývala z čistě národnostních důvodů, nýbrž spíše z hospodářských a z nechuti a odporu proti majiteli českého kina, Němci A-ovi.

Zmateční stížnost není odůvodněna. Účelem popuzování k zášti jest vyvolati u jiných osob — zde u čtenářů plakátů — duševní stav, v němž se sdruží nepříznivé představy o určité skupině (nebo určitých skupinách) obyvatelstva s nepřátelstvím a záští proti nim, takže při vhodné příležitosti tento stav může vésti k násilnostem nebo nepřátelským činům. Prostředek, jehož pachatel použije, musí míti vztah k statkům, jež tu zákon chrání a jež § 14 odstavec třetí výlučně uvádí (národnost, jazyk a t. d.). V tomto případě zjistil první soud, že obsah plakátu, označujícího návštěvovatele českého kina ironicky jako také Němce a stavícího je na veřejný pranýř jen proto, že navštěvují kino, které není čistě německým podnikem, nýbrž vzniklo kooperací českého kulturního spolku »Pradědu« s majitelem budovy kina Němcem A-em, měl za účel vzbuditi u čtenářů národnostní předpojatost nejen proti Čechům v B. jako zakladatelům a podnikatelům kina, nýbrž i proti Němcům toto kino navštěvujícím. Tímto zjištěním jest zrušovací soud vázán. Vykládá-li zmateční stížnost obsah a účel plakátu jinak, než je uvádí obsah rozsudku, nelze k těmto výkladům přihlížeti (§§y 258, 288 čís. 3 tr. ř.). První soud správně uznal, že pachatelé použili k popuzování proti české národní menšině prostředku, majícího vztah k národnosti a jazyku, zjistiť, že obžalovaní veřejně pranýřovali české kino a jeho české zakladatele z důvodů čistě národnostních, nikoliv také hospodářských. Rozsudek nepraví, že obžalovaní popuzovali pouze k národnostní nesnášenlivosti, nýbrž že použili letáku k tomu účelu, aby u čtenářů vyvolali představy nepřátelské Čechům a ovšem i Němcům, do českého kina chodícím, — aby vyvolali v ostatním obyvatelstvu proti nim hněv a roznítili v nich národnostní vášen a nepřátelství, které se snadno mohly státi pramenem násilného a nepřátelského jednání proti oběma jmenovaným skupinám. Z toho důvodu dovodil nalézací soud, že obžalovaní popuzovali k zášti a nepřátelství proti oběma skupinám obyvatelstva, použivše k tomu prostředku dosti intensivního a působilého, vyvolati účinek, jemuž zákon chce zabrániti.

Lze ponechati stranou, zda má pravdu rozsudek v tom, že také německé obyvatelstvo, navštěvující české kino v B., je zvláštní skupinou obyvatelstva ve smyslu čís. 3 §u 14. Při správném výkladu zákona spadá pod trestní sankci tohoto zákonného ustanovení nepochybně jen takové popuzování k zášti proti určité skupině obyvatelstva, které jest způsobilé vzbuditi nepřátelské city proti ní právě proto, že je nositelkou některého ideálního statku zákonem chráněného (národnost, jazyk, rasa, náboženství, bezkonfesijnost). To však v tomto případě sotva bude lze tvrditi o činnosti obžalovaných, pokud popuzovali k nepřátelství proti německým návštěvníkům českého kina ne tak pro jejich národnost, jako spíše pro jejich národní snášenlivost a přátelské smýšlení k Čechům. Jednání obžalovaných v tomto směru (veřejné pranýřování soukmenovců pro návštěvu českého podniku spadá spíše pod trestní sankci § 1 zák. o útisku, stěžovatelům se však nestala opačným náhledem napade-

ného rozsudku žádná křivda, uváží-li se, že vzhledem ke skutkovým zjištěním prvního soudu je nepochybné, že stěžovatelé popuzovali k zášti především proti české národnostní menšině b-ské, která si vydržuje své kino jako kulturní podnik, právě pro její národnost, čímž jest plně odůvodněn odsuzující výrok a nalézací soud sám ze svého náhledu, že bylo popuzováno proti dvěma skupinám obyvatelstva, nečiní žádných důsledků, neuváděje tuto okolnost jako přitěžující při výměře trestu. Tím jsou vyvráceny námitky zmateční stížnosti. Poněvadž i subjektivní stránka viny obžalovaných jest v rozsudku bezvadně zjištěna (úmyslné popuzování k zášti z důvodů čistě národnostních, vědomí pachatelů, že užívají prostředku způsobilého popuditi), odpovídá odsuzující výrok zjištěnému stavu věci i zákonu.

Čís. 1924.

Ničení cizího majetku ohněm jest zločinem žhářství podle §u 166 tr. zák., jede-li o věci většího rozsahu a značné ceny; jinak jest zlomyslným poškozením cizího majetku (§§y 85 a), 468 tr. zák.).

Předpisu §u 486 písm. a) tr. zák. vyhovuje takové vedení knih, že i třetí osoba, obchodního účetnictví znalá, může z nich, byť s jakýmsi průtahem, sestaviti přehled o stavu jmění; nestačí, zjedná-li si obchodník předepsaný stav knih teprve dodatečně z dokladů a zápisků, jen jemu srozumitelných.

Skutková podstata §u 486 a) tr. zák. předpokládá po stránce subjektivní, že příčinou vadného vedení knih byla nedbalost obchodníková.

(Rozh. ze dne 12. března 1925, Zm I 837/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 22. září 1924, kterým byl stěžovatel uznán vinným zločiny: nedokonaného svádění ku žhářství podle §§ů 9, 166, 167 písm. g) tr. zák., zpronevěry podle §§ů 183, 184 tr. zák., podvodu podle §§ů 197, 200, 203 tr. zák., přečinu nedbalého vedení knih dlužníkem podle §u 486 písm. a) tr. zák. a přečinem úpadku z nedbalosti podle §u 486 čís. 2 tr. zák., zrušil napapdený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

důvodů:

* Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle čís. 3, 4, 5, 9 písm. a), 10 §u 281 tr. ř. Částečně nelze jí upřítí oprávnění. Pokud jde o zločin svádění ku žhářství, namítá stížnost, že odsuzující výrok, do něhož byla zřejmě nedopatřením z obžaloby převzata i slova »i kůže firmy A. F.«, není opodstatněn skutečnostmi v rozhodovacích důvodech zjištěnými a že tu patrně soudu tanulo na mysli ustanovení §u 170 tr. zák., kterýmž zločinem však stěžovatel nebyl uznán vinným. Stížnost je s touto námitkou v právu. Rozhodovací důvody zjišťují, že stěžovatel, jsa v peněžní tísní, ve vážném úmyslu vybízel Josefa Š-a, by zapálil